

stva presv. cesarja poklonit Njega Veličanstvu in da se ustanovi v Ljubljani stalen šolski muzej slovenskega učiteljstva.

S tem je bil dnevni red dognan; g. predsednik zahvali zborovalce, da so s takim zanimanjem sledili zborovanju, kar nam je dokaz, da gre slovenski učitelj na dan. (Dalje prih.)

Naši dopisi.

Z Gorenjskega. (Klerikalno hujskanje.) V letošnjih počitnicah je imelo katoliško polit. društvo iz Ljubljane v Britofu pri Predosljah shod. Udeležba je bila velika. Od vseh strani je privrelo ljudstvo: izpod Storžica in Grintoveca, izpod vznožja starega smleškega gradu in sv. Jošta, vse, vse je bilo skupaj. In to ni čudno! Z vseh lec na dve uri v okrožju se je istega dne agitiralo in vnelo z ognjevitno besedo za napovedani shod in kakor se je pokazalo, ne brez uspeha.

Predsednikom shodu imenuje g. kanonik Kalan samega sebe, za svojega namestnika pa izbere, tudi sam, predoseljskega g. župnika.

Govorniki so nastopili trije: g. državni poslanec Pogačnik govori o delovanju državnega zbora, g. dr. Krek o splošnem političnem položaju, govor g. kanonika Kalana pa je bil brez pravega jedra. Namen mu je bil le, hujskati ljudstvo zoper učiteljstvo in šolo. Govoril je namreč o ljudski šoli in učiteljstvu, sicer ne mnogo, a dosti, da je pokazal, kako goreč prijatelj je ljudskemu učiteljstvu, še bolj pa, kako zna ščuvati nerazodno ljudstvo na učiteljstvo ter tako podirati njegov upliv in ugled in s tem uspehe pri vzgoji in pouku. Res, on zna storiti že itak težavno stališče učiteljevo na kmetih prav neznosno; če pa misli, da si okraši na ta način svoj obraz z lavoriko, se jako moti. Učiteljstva pa tudi ne vžene: postalo je trdo v trdem boju za svoje principe! Toda poslušajmo g. Kalana v Britofu. Šola je ljubljena (!) hčerka cerkve, ki jo je vedno podpirala in se veselila njenega razvoja. Kjerkoli je bila potreba, ustanavljala je cerkev šole in skrbela za nje prav po materino. Naša katoliška slovenska stranka privoljuje tudi še sedaj za šolstvo velike izdatke. Ogromne svote plačujete vi za šolstvo! Vi plačujete učitelje, ti pa o vas govore in pišejo prav poniževalno. Pri letošnjem učiteljskem shodu v Celju je govoril neki učitelj tod iz vaše okolice te-le besede: (tu iztrga in prebere g. kanonik iz „Učit. Tov.“ oni pasus Česnikovega govora o Ebenhochovem šolskem predlogu, ki pojasnjuje, kdo zahteva tako nazadnjaško preosnovno šolskega zakona) ter vsklikne: Glejte, vi plačujete učitelje, oni vas pa imenujejo bebaste ovce. Klici: „Kdo je to govoril? Kdo je ta učitelj?“ — Tako je klical bogoslovec Zabred, ki je imel v rokah tiskani govor gosp. Česnika, samo zato, da so tem smejeje denuncirali gospoda Česnika ljudstvu njegovega šol. okoliša — „To je govoril Dragotin Česnik, tukajšnji nadučitelj.“ Klic izmed duhovščine: „Pereat Česnik!“ Izmed drugih poslušalcev: „Živio Česnik!“ Gosp. kanonik je imel uspeh. Čuli so se klici: „Pojdimo, vlomimo mu šolo in zinečimo mu vse ven!“ — gosp. Česnik je bil takrat s svojo obitelji na počitnicah na Notranjskem — „V šolo ne več pošiljati otrok k takemu učitelju“, „v Kokro z učitelji“. — na shodu je bilo tudi 5 učiteljev, kateri so bili jako veseli, da je bil še dan, kajti slišali so se klici: „Če bi bila noč, šli bi učitelji po Kokri domov in ne po cesti“ itd.

Tako dela g. kanonik za slogo med učiteljstvom in duhovščino, tako podpira vzajemno delovanje hiše in šole pri vzgoji mladine, tako skrbi za ljubljeno hčerko skrbne matere cerkve! In potem še povprašujejo nekateri, zakaj je razdor med tema stanovoma vedno hujski!

Dva gg. učitelja sta hotela zavrtniti krivične napade, a ker je g. kanonik taktiral vsemu koncertu, sam ugovarjal najstrastneje, branil celo onim, ki so hoteli pomeriti razjarjeno ljudstvo in je s tem zapeljeval k še hujšemu razgrajanju, nista mogla do besede.

Namen temu shodu je bil, da bi spodkopali veljavo učiteljstvu tod okrog. To se pa gg. prirediteljem sedaj še ni posrečilo. Vihar se bode polegel, mi bomo pa šli k ljudstvu in je poučili o prikritem stremljenju svojih nasprotnikov.

Z Goriškega. Zdaj, ko so minule počitnice, ko si zopet v potu svojega obraza služimo škoricjo kruha, zdaj, ko smo zopet vpreženi v težak jarem — zdaj se nam vsiljujejo razne misli, katere se nam zde vredne in potrebne, da se objavijo.

I.

Žal nam je, da nimamo pred seboj doslovno govora, katerega je gevoril naš deželni poslanec in odbornik g. dr. Tuma v Celji pri glavni skupščini „Zaveze“, zagovarjajoč zahtevo Ebenchovega predloga, da bi dež. odbori imeli večjo moč in pravico na šolstvo in učiteljstvo. Nikakor nam ne gre v glavo, kako je mogel g. dr. Tuma priti do tega prepričanja. Nam se zdi to vsekako čudno, kajti predobro se spominjamo, do kake gorostasne debele „race“ se je bil povspel pred leti dež. odbornik goriški dr. Verzegnassi menda, ko je poročal v imenu celega odbora o šolskem vprašanji — posebej o gnotnem stanji učiteljev na Goriškem. Trdil je namreč, da letna plača naša je taka, da ima komaj peščica veleposestnikov na deželi nam enakih dohodkov — namreč čistih povprečno 500 gld. — Škandal!! Mi spoštujemo vnemo in zanimaje g. dr. Tume za naše bore učiteljske razmere.

Ako ima z našimi razmerami čistih in poštenih namenov, prosimo ga uljudno, naj izvoli poiskati dotično poročilo iz leta 1894. ali 1895. in prepričani smo, da bode njegova sodba z našo jednaka.

Le v čast si štejemo, da se je g. dr. Tuma potrudil v Celje, da se osebno prepriča o mišljenji in zahtevah vsega slov. učiteljstva. Ako pa bi bil morda šel v Celje tudi za to, da bi igral ulogo zavornice, ako nima z našimi zadevami čistih namenov, potem pa obžalujemo njegovo postopanje. Gospodu poslancu se bodo morda zdele čudne in trpke naše besede, a pomisli naj, da je učiteljstvo prevaril že marsikateri drug naš zaupnik, do katerega smo stavili vse zaupanje, a kmalu je ves up splaval po vodi. In kdor je kaj takega doživel, ne more več verjeti besedam, ampak pričakuje — dejanj. —

Deželni zbor goriški bode morda letos plodoviteji nego doslej. Ako je deželni odbor tako naklonjen šolstvu in torej tudi učiteljstvu, kakor je zatrjeval g. odbornik dr. Tuma, potem bi smeli upati, da predloži že pri prvem letošnjem zasedanji načrt postave, katera zagotovi učiteljstvu kolikor toliko primerno eksistenco. Gospod poslanec in odbornik, zdaj je čas, takrat in tam bo primerno mesto, kjer lahko ne samo z besedo, ampak z dejanjem pokažete, da ste vredni našega zaupanja.

II.

Za ljudskimi šolami je pričel poduk tudi na naših srednjih šolah v Gorici, katere so kljub vsemu še vedno le nemške tako, da morajo naši otroci zgubljati mnogo časa z ubijanjem nemščine za sprejem na srednje šole. Kdaj nam izposlušujejo naši poslanci slovenskih srednjih šol? Srednje šole — res, te belijo glavo tudi nam učiteljem — roditeljem. Svojim otrokom ne moremo zapuščati ne blaga, ne premoženja; ne preostaja nam drugega — nego izšolanje. S čim pa naj jih šolamo? S plačo letnih 400 do 500 gld. Tega nikakor ni mogoče, ker zadošča komaj pičlo za vsakdanje potrebščine!

V Gorici imamo za ubožne dijake slovensko Alojzijevišče in malo seminišče, a širi se govorica, da principijelno vanje ne sprejemajo učiteljevih dijakov. Treba bode zvedeti o tem kaj gotovega, da se bode potem z gotovostjo zamoglo vrejati tudi naše postopanje nasproti takemu početju.

Ako je bila kaka misel dobra, bila je gotovo misel o ustanovitvi učiteljskih konviktov. Prad štirimi leti že je sprejel občni zbor učiteljskega društva v Gorici predlog, da se osnuje v Gorici tak konvikt, v katerega bi se sprejemali dijaki, sinovi učiteljev v prvi vrsti in sicer proti majhnemu plačilu. Leta teko, ali o konviktu ni ne duha ne sluha, ker manjka dobre volje, povznetega duha in prepotrebne delavnosti in poštrevodnosti.*) (Konec prih.)

Vestnik.

Cesar Franc Jožefova ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem: Gospod K ož e l j Gregor, učitelj v Št. Gotardu, **1 gld.**; gđe. W e s s n e r Marija, nadzorovalna dama na višji deklški šoli v Ljubljani, **1-50 gld.**; gđe. Z u p a n Nežika, učiteljica v Ljubljani, **1-20 gld.**; gđe. M a r o u t Marija, učiteljica v Ljubljani, **0-90 gld.**; gđe. B o r o w s k y Julija, učiteljica v Ljubljani, **0-90 gld.**; gđe. Z e m m e Franja, učiteljica v Ljubljani, **0-60 gld.**; gđe. G u s l Emilija,časna voditeljica in učiteljica v Ljubljani, **1-20 gld.**

Učiteljski konvikt: G. K o r b a r Avgust, nadučitelj v Št. Vidu nad Cerkljevo, na knj. kr. podr. štev. 311 **12 K**; gđe. W e s s n e r Marija, nadzorovalna dama v Ljubljani, **1-20 K**; gđe. Z u p a n Nežika, učiteljica v Ljubljani, **1-20 K**; gđe. M a r o u t Marija, učiteljica v Ljubljani, **1-20 K**; gđe. Z e m m e Franja, učiteljica v Ljubljani, **1-20 K**; gđe. G u s l Emilija, časna voditeljica in učiteljica v Ljubljani, **1-20 K**.

Osobne vesti. Dež šolski svet je imenoval: Gđe. Ana M o o s o v o v v Črnomlju za Šmartno pri Litiji g. Julija S l a p š e k a v Trebelnem za Lese, gđe. R a f a e l o I n g l i č e v o v v Begunjah za Črnomelj, g. K a r o l a M a t a j e c a v Zgornjem Logatcu za Trzin in g. M i h a e l a P o k l u k a r j a v Ribnici za Višnjo goro ter kviesciranega učitelja g. M a k s a I v a n e t i č a za Dobovec. G. I v a n Š m a j d e k pride zač. v Blagovico, g. I v a n K o c i j a n č i č pa na Holmec. Gđe. P a v l a T a v č a r, izprašana učiteljska kandidatinja postala je časna učiteljica na dvorazrednici v Čateži ob Savi; gđe. A l b i n a G o l o b, izprašana učit. kandidatinja postala je zač. učiteljica na trirazrednici v Škocijanu pri Dobravi; gđe. M a r i j a K l e m e n t i č, zač. učiteljica na Trati, dobila je 3. učno mesto v Škocijanu pri Dobravi. Izprašani učiteljski kandidati g. J. A d a m i č postal je časni učitelj na paralelki na štirirazrednici v Toplicah pri Zagorji; izprašana kandidatinja gđe. M a r i j a P r a p r o t n i k prišla je kot zač. učiteljica na trirazrednico na Kiko. Na jednorazrednici v Št. Juriji pod Kumom pončuje že drugo leto kapelan A n t o P l e š i č, g. V i n k o B e r c é, suplira v Radečah bolnega nadučitelja I v a n a L e v c a. Provizoričnim podučiteljem oziroma podučiteljem imenovani so učiteljski abiturijenti ozir. abiturientinje: J a n e z P o l a k za Dol pri Hrastniku, J a n Č a s l za Gorico pri Mozirji, V i n k o Š k o f za Hrastnik, M a r t i n S l o p š e k za Dramlje, M a r i j a M i k l i č za Gomilsko, A n a S t e s k a za Rimske toplice, O l g a P u r g a r e l l za Zidannost, A n t o n i j a F u k s za Sv. J ede r t nad Laškem in O t i l i j a F a l g e l j za Zreče pri Konjicah. Učiteljem vodjem je postal J a k P u k m e i s t e r na Koblju; podučiteljem so imenovani: K a r l G a i s c h e g na II. deški mestni šoli v Mariboru, F r a n c S t e b i c h na III. deški mestni šoli tam, J a n P u š e n j a k pri Sv. Križu pri Ljutomeru. Za učiteljico ženskih ročnih del na obeh šolah v Brežicah imenovana je izprašana F r i d. P o t c é n i k. Prestavljeni so na jednaka mesta gg. F r a n c e P r i s t a v š e k, podučitelj v Zabukovji v Škale, V a l e n t i n K a j n i k, podučitelj v Št. Lovrencu v Slov. gor. v Vurberk, gđe. E l i z a V a l e n k o iz Vurberka v Spodnjo Polskavo, I g n a c K a f f a n, podučitelj v Št. Lovrencu na Dr. polju v Remšnik, F o r t u n a t J e l o v š e k suplent pri Sv. Andreju v Leskovcu v Stoperce. — Podučiteljicam je imenovana gđe. E l e o n o r a K r e m ž a r, suplentinja v Ljutomeru za deklško šolo v Trbovljah na Vodah. — Na novo so nameščeni abiturijenti oziroma abiturientinje za podučitelje oziroma podučiteljice: gđe. M a r i j a K o t z m u t h v Št. Jurju na Ščavnici, gđe. V a l e n t i n a G r o š i na deklški šoli Ptujске okolice, gđe. F i l o m e n a K o s i pri Sv. Andreju pri Leskovcu, gđe. M a r i j a T a j n i k pri Št. Andreju nad Polzelo; suplentinja na Sladki gori postala pa je gđe. A n g e l i n a S t r u n a d; gg. K a r o l M a j e r pri Št. Janžu na Dr. polju, F r i d e r i k M a r i n i č pri Sv. Marku niže Ptuja, J o s i p K o s i na deški šoli Ptujске okolice, J o s i p Č u č e k

*) Saj bi se lahko združili z učiteljskim konviktom v Ljubljani. (Glej „Gospodarski program slovenskega učiteljstva“ 2. Učiteljski konvikt!) Ured.